

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนวิชาศึกษาทั่วไป(GE) วิชาวิถีไทย จำนวน 32 คน ในชั้นปีการศึกษาปีที่ 2 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้การสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักศึกษาในการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากการดำเนินการตามแผนการสอน(กิจกรรมฯ)ที่นำมาวิเคราะห์ร่วมในกิจกรรมการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมืออีก มี 2 ชุด คือ แบบสอบถาม และแบบประเมิน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยนำมาหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการ จากนั้นประมวลเสนอตารางประกอบการบรรยาย

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามและแบบประเมิน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 21

ในขณะที่ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า อยู่ในระดับ ร้อยละ 23 และนักศึกษาที่เรียนวิชาวิถีไทยทั้งหมดมีความเห็นต่อการสอนและการจัดกิจกรรมการสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาวิถีไทยว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ ร้อยละ 32

5.1.2 ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิถีไทย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย มีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทยของผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.81$) ผู้สอนกำหนดจุดประสงค์กิจกรรมครอบคลุมความรู้ ทักษะ เจตคติ ($\bar{X} = 3.78$) และผู้สอนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.65$)

5.1.3. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทยและกลุ่มที่นำเสนอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา/สารคดี

เศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.56$), การแสดงบทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง ($\bar{X} = 3.43$) และประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเสนอเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.37$)

5.1.4. พฤติกรรมการใช้ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทย โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.34$) การแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานกลุ่มอย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 3.31$) และการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายอย่างมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.25$) และนักศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง 1 ข้อ ได้แก่ การวางแผนเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.78$)

5.2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการสร้างสำนึกตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญที่จะมาอภิปรายโดยตอบคำถามวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ค่านิยมในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ นักศึกษา มีการปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.34$) การแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานกลุ่มอย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 3.31$) และการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายอย่างมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.25$) และนักศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง 1 ข้อ ได้แก่ การวางแผนเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.78$) จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนวิชาวิถีไทยได้สะท้อนว่าการใช้ชีวิตประจำวันได้ดำเนินชีวิตตามแนวทางชีวิตพอเพียงอยู่แล้ว ก็จะสอดคล้องกับชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ได้กล่าวใน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ในการทำโครงการอาชีพของนักเรียนนั้นยังมีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่คุ้มค่า ไม่ประหยัดและใช้อย่างสิ้นเปลืองรวมทั้งยังไม่มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เครื่องมือ และความรู้ ต่าง ๆ แก่กัน หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการปรากฏว่า นักเรียนมีการใช้จ่ายในโครงการอย่างประหยัด มีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และความรู้ต่าง ๆ นำเศษสิ่งเหลือใช้ในโครงการมาใช้ประโยชน์ ปรึกษา

กับคนในครอบครัวและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น โดยทุกคนในครอบครัวให้ความร่วมมือสนับสนุน ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการทำโครงการอาชีพของนักเรียนก็เป็นทางบวก และได้สอดคล้องกับการศึกษาของพัฒนาภรณ์ นัศรวิโรจน์ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้ เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบทบาทการส่งเสริมความรู้ในระดับต่ำ

5.2.2 กระบวนการเรียนวิชาวิถีไทยได้มีส่วนพัฒนาการเรียนรู้อะไร และคำนึงถึงควมมีเหตุผลพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เรียนวิชาวิถีไทยมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิถีไทยและกลุ่มที่นำเสนอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา/สารคดีเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.56$) การแสดงบทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง ($\bar{X} = 3.43$) และประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเสนอเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.37$) จะเห็นได้ว่า นักศึกษามีความมุ่งมั่นเอาจริง และทำกิจกรรมอย่างจริงจัง สอดคล้องกับศรีสุนทร ชัยชาญ “การพัฒนาทักษะการจัดทำโครงการภาษาไทยที่เน้นการอ่านคิด วิเคราะห์ และเขียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย” โดยการสอนแบบโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่าน คิด วิเคราะห์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบโครงการก่อนและหลังเรียน โดยการสอนแบบกิจกรรมโครงการเพื่อศึกษาความรับผิดชอบของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 50 คน ที่ได้มาจากการเจาะจงข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระเพิ่มเติมโครงการภาษาไทย ท 40201 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอนแบบกิจกรรมโครงการภาษาไทย แบบประเมินคู่มือการสอนโครงการภาษาไทย แบบประเมินโครงการสำหรับครู แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ การอ่าน คิด วิเคราะห์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอนแบบกิจกรรมโครงการภาษาไทย เนื้อหา กิจกรรมการสอน แบบโครงการภาษาไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาความเที่ยงจากการสังเกต ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยกิจกรรมโครงการภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และนักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมโครงการมีพฤติกรรมการอ่านอยู่ระหว่าง 4.00 คืออยู่ในระดับเกณฑ์ดี

จากการสอนและการจัดกิจกรรมจึงทำให้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า กิจกรรม/การสอนสามารถปรับมีความหลากหลายของเนื้อหา แล้วแต่ตามสถานะภูมิสังคมของแต่ละสถานที่ แต่ที่สุดแล้วต้องปลูกฝังให้นักศึกษามีวิธีคิด อุปนิสัยและพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิด

ความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัย และสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้ ให้เกิดความพอเพียงด้านต่างๆ ดังนี้

พอประมาณกับภูมิสังคม : สอดคล้องกับความต้องการ/ความจำเป็น ของมหาวิทยาลัย/นักศึกษา/คนในชุมชน และเหมาะสมกับภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม และความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต

สมเหตุสมผล : มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรม ที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนิน โครงการสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง

ภูมิคุ้มกันที่ดี : การวางแผนโครงการคำนึงถึง ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริม ความรู้และคุณธรรมของผู้เรียน: กิจกรรมต่าง ๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วม มีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมการมีคุณธรรม เช่น ความมีระเบียบ มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรไม่ควร มีความขยันหมั่นเพียร อดทน สนใจใฝ่รู้ มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

5.3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการศึกษาวิชาวิถีไทย ผู้วิจัยพบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมฯ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ดังนี้

- 5.3.1 ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายและควรเน้นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.3.2 กระบวนการเรียนการสอนควรเน้นให้นักศึกษาได้วิเคราะห์สิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น สารคดีเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การเขียนบันทึกที่เกี่ยวข้องการสร้างสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มีพฤติกรรมค่านิยมในเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.3.3 มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่น ควรกระตุ้นให้อาจารย์ได้เสริมสร้างบูรณาการชีวิตพอเพียง มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และมีวินัยในการสอนมากขึ้น
- 5.3.4 ควรปรับปรุงกระบวนการสอนให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และ เพียงพอ และสอดคล้องต่อการปฏิบัติงาน ตามช่วงฤดูกาล
- 5.3.5 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องเรียนให้เหมาะสม เช่น โปรเจคเตอร์ กระดานไวท์บอร์ดพร้อมใช้งาน

- 5.3.6 ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาให้เกิดความตระหนักตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยตนเอง อย่างค่อยแต่อร์รับความช่วยเหลือแต่เพียงฝ่ายเดียว
- 5.3.7 ควรคิดและสร้างกิจกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- 5.3.8 ควรมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงหรือข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย องค์กร และภาคประชาชนเพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY